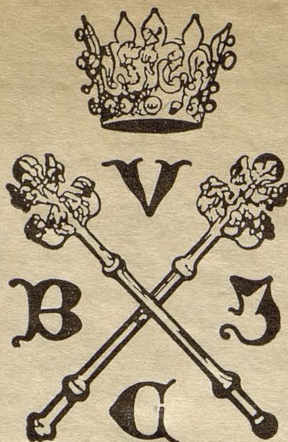

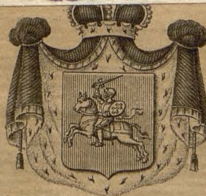
391338
391361
Mag. St. Dr.
II

1085 II. S J.

391338 I
I 391361
Mag. St. Dr. II

Ex-Libris
PODHORCE

AGRY GR.

1319

1

Actum Lublini, in Judiciis Ordinarijs Generalibus Tribunalis Regni, Feriâ Quartâ post Festum Sanctissimæ & Individuæ Trinitatis, proxima, videlicet Die Vigesima Secunda Mensis Junij Anno Domini Millesimô Septingentesimo Nonagesimô Primo.

AD Judicium præsens Ordinarium Generale Tribunalis Regni Lublin, Actaq; Judicij Ejusdem, Osobiście przyszedłszy JW. Floryan Jgnacy dwoyga Imion Wybranowski. Stolnik y Poseł Woiewodztwa Lubelskiego, ułatwiaiąc spory zdarzyć się mogące o ważności, lub nie, ninieyszych wyrazow w nayoczywistszym wniosku wytłumaczyć się powinienem. Jż ieżeli nayodleglcyszemu Krajow Polskich Szlachetnemu Mieszkańcowi, zawsze wolnemu, od Przodków swobodnemu Obywatelowi, w naypoźnieyszey porze wolne iest czułe ku odwroceniu przeciwności Oyczyzny mimo pogrożek z Serca y pzekonania pochodzące zażalenie, w tym nieodzewnym mniemaniu mnie w charakterze Posła zostaiącemu, Instrukcyą Woiewodztwa mego obowiązanemu, mimo tey, co czuię, co Prerogatywom Posła przeciwne, y co iest szkodliwego Wolności swobodom; nie zaprzeczone bydż powinno wolne wyznanie. Lubo słabość zdrowia Mego y aktualna kilkoniedzielna choroba,

A

391343 II

(na co liczne Woiewodztwa różnych Osób y Doktorów miałbym zaświadczenie) w Stolicy Kraju, w mieyscu Obrad, w Swiątyni Praw nie dozwoliła znaydować się, iednak z doniesien Publicznych do mego zakoncia trafnych, będąc mówię członkiem Prawodastwa od nikogo niezaprzyczonym, słuszne y rzeczywiste czułego zażalenia o Praw łamanie, swobod Krajowych naruszanie, do obalenia krwią Przodków Naszych nabytey wolności dożące w dniu trzecim Maja praktykowane, rzetelnego, mam Prawo mówienia. Co uprzedzaiąc słów naczelnych Narodowey Gazety niepłonnie wszystko spodziewam się donoszącey, *sine ira & Studio, quorum Causas procul habeo* używam. Wdalszym za postępowaniu wyiawienia Uwag moich nadprzemocą tym boleśnieyszą że domową. o ktorey dość kilkakrotnie obszernie Gazety wspominaiąc Oppozycye, tłok ludzi napełniaiących, zastąpuiących mieysca, seymuiących roziechałych, donoszące. Uczą, obiaśniaią Naród cały, daią widzieć Potomności oteyże przewadze (nowomodnym nigdy w Swiątyni Praw niedoświadczonym sposobem docieczenia umysłów Seymuiących, przez uciszenie się zezwalaiących, á odgłos sprzeciwiaiących się Proiektowi Formy Rządu, rozwadze konieczney podpadaiącemu użytey, różne mowione w mieyscu prawom, w mieyscu Bogu poświęconym głosy czułe, głosy przenikaiące czytaiąc, rozważaiąc, powinienem okazać tę czystość postępków serca y własnego przekonania mego. która czyni Boga świadkiem y Panem sumienia, która czyni człowieka iedynie godnym używania Imienia Tego Boga Wszechmogącego. Tego ia używaiąc powtarzam, że w ciągu Urzędowania mego dwuletniego naymnieyszym momentem żadney Sessyi nieopuszczonego, ani Cudzoziemska, ani Krajowa, ani przyiaciel, ani niczyia wola moim nie kierowała zdaniem, żem Interes każdy Oyczyzny nad wszystko przekładał, y że

do-

dobro Publiczne maiąc za cel iedyny nigdym nie słuchał tylko Głosu właſnego przekonania. Te iakie ieſt y w teraźnieyſzych wyrazach ſzczegolnie Patryotycznym od ukſztalcenia rzeczy iedwabnemi słowy dalekim odkrywam Duchem. Czytam we wſzyſtkich donieſieniach Publicznych y prywatnych, powod iedyny nazwaney świeżo ſzczęśliwie wydarzoney Rewolucyi, z okazanych Depeſzami pogrożków rozbioru Polſki. Tu ſię zaſtanawiam nad tak nagłym, tak prędkim tey wiadomości donieſioney przyiściem, y iuż tak raptownym do zapobieżenia z całey Warſzawy Fermentacyą przygotowanym lekarſtwem, o którey wiadomości ſekretem odbyć ſię koniecznie powinney, przed czterma Niedzielami, bo Pietnaſtego Martij — w Gazecie Numero Dwadzieścia Trzy za wielu Posłów y JW. Rzewuſkiego: Kaſztelana Witeb: uſilnym naleganiem y czułym do Deputacyi Zagranicznych Intereſsòw wyrazem, „iż lataiące wieści zatrwożaią Obywatelòw, iakoby „mniey pomyślne dla Kraju Naſzego miały ſię czynić Pro- „pozycye u Dworów Zagranicznych„nic nie słychać było, owſzem taż Deputacya uſty nieſkażytelnemi Prezyduiących w Niey Naczelników y Pióro trzymaiącego żwawie „przy ſwoich rzetelnych usługach;„y że wſyzſtkie takowe „wieści ſą dalekie od prawdy y żadnego nie maiące fun- „damentu, a wątpić nie należy, iż Deputacya Zagraniczna „nie omieſzkałaby z przywiązania ſwego dla Kraju y z mo- „cy przyſięgi uwiadomić Stany, ieżeliby cokolwiek ſzkodli- „wego, lub niebeſpiecznego wiedziala dla Oyczyzny y że „nic płonnego nie donoſi nigdy„ temi słodkiemi wyrazy obſtawała tym bardziey na poparcie tey prawdy y wier- „nych usług ſwoich.„O inſzą Deputacyą by weyrzała y roz- „trząſneła wſzyſtkie czynności śmiało proſiła, zaprzecza- „iąc tych wiadomości rozbioru Polſki„ iaką w dniu trzecim Maja Stanom donieſła, y raptownym ſpoſobem przez

A ij

kilkadziesiąt tylko Osób do Prawodawstwa wchodzących mimo inszego zbioru, gatunku y tumultu ludzi Tysiącami rachować mogących, nadzwyczaynie, nietylko Jzbę Seymową (iak Gazety Publiczne donoszą) lecz y Dziedziniec Zamkowy, y Ulice wszystkie bliskie napełniaiących, do tego Dzieła z przymierzonych, usposobionych, nayważnieyszy nayistotnieyszy Formy Rządu Proiekt, mimo Praw dawnych y świeżych, mimo Formalności całym ciągiem Seymu tego niezłamaney, mimo żądaiacych Deliberacyi Senatorów, mimo z ażardem życia obstaiących Posłów od teyże koniecznie, Prawnie, y użytecznie potrzebney deliberacyi odepchniętym zrobiła. Czemu odroczenie Seymu na dwie Niedziel dla roziazdu Posłów pomocą było, by uknowaną od kilkunastu Miesięcy Sukcessyą od zapytanego Narodu Instrukcyami zaprzeczoną, z Strażą nad obaloną Radę gorszą, w mało komu z Seymuiących wiadomym Proiekcie ułożoną, samemu nawet JO. Xięciu Sapieha Marszałkowi Konfed: Litt: y Seymowemu tayną, (iak Głos Jegoż w Kościele miany świadczy) w małey liczbie Seymuiących Prawodawców przyprowadzić do skutku. Jakże ten raptowny powod do szczęśliwie zdarzoney Rewolucyi zgodzić się może z nayżywszemi, nayczulszemi wyrazami, y oświadczeniami Króla Imci Pruskiego pod Dniem Drugim Kwietnia w Gazecie Numero Dwadzieścia Siedm wypisanemi, całey Publiczności doniesionemi, od rozprzestrzenienia Granic Gallicyi, iakoby z powodu Jego, byleby uskutkowanie Cessyi Gdańska y Torunia Jemuż zapewnione nawzaiem było, to wszystko za fałszywe delikatności Jego przeciwne od myśli dalekie wymawiaiącemi się, z naywiększą urazą ścisłe dochodzenie *authora* przypisuiącego takowego gatunku zamysłu Monarsze, Imci Panu Hrabi Goltzowi zalecaiącemi. Czyliż mogłby tak Wspaniało-myślny y rzetelny Monarcha zawarłszy przez

Ali-

Alians Z nami ściſłą przyiaźń Iego ſamego Państwo intereſsuiącą. wypiſawſzy tak doſtatecznie przeciwne wieściom czułe myśli, z niechęcenia, y nieufności Jemu wyrazy, na punkcie honoru zaſadzane Syſtema ſwoie odmieniać, przeſtaczać. Wſzak y dawniey przez ſwego Miniſtra J. W. Imci Pana Lukizyni do Stanów Seymuiących łaſkawie wyrzekł:„ Nie tak Nas do Sławy wewnętrznego roz-
„ przeſtrzenienia, chocby Trzema-Kroć Sto-Tyſięcy Woy-
„ ſkiem, iak Formą Rządu uſtanowieniem dla zewnętrznego
„ ubeſpieczenia„ zachęcaiąc. Jak nicht z Polaków w każdym czaſie nie przeczył Formy Rządu, owſzem na poſtępowanie żołwim krokiem wſzyſcy narzekali, oſtatniego ſpodziewaiąc raptownie przy ukrytych Taiemnicach wnieyścia za upatrzoną porą wolności Peryiodu. Y tak ſię ſtało: O czasy! O Wieki! Nichtby ſię y teraz nie znalazł opacznie myślący. Spoſob tylko z gwałtownością złączony, przyſłowiu: *Diu delibera cito fac*, przeciwny, rozdwaia umyſły, wyſtawia dalſzych poſtępowań gorſzące przykłady, więc tym ſamym przeſtrzega, y iſtotę w podeyrzenie poddaie. Wſzakże pod Dniem Szoſtym Aprilis w Gazecie Numero Dwadzieścia Ośm ieſt donieſione wnieſienie uwielbienia godne, ażeby JW. JO. Marſzałkowie Konfed: y Seymowi przed czaſem, gdy Deputacya Zagraniczna przynieſie Punkta preliminarne Traktatu ułożyć ſię maiącego z Poſłami Angiel: y Holen: rozpiſali do wſzyſtkich Posłów Liſty, by dla udecydowania materyi tak ważney wſzyſcy znaydowali ſię Posłowie. Czyliż może bydź ważnieyſza materya, nad Materyą Formy Rrządu, w krotce potym zaleceniu przypadłą, teraz raptownie przedſięwziętą wielkom tayną, y wtoyczas udecydowaną, mimo oppozycyi kilkadzieſiąt Oſób szczęściem znayduiących ſię, do którey udecydowania iednomyślnego, rozważnego, możnaby zapewnić przybycie Posłów zdrowych z ochotą, z łużkiem ſłabych

bych lecz czułym ſercem ku ratunku Oyczyzny. Na coż czas traciliśmy przy wielu ſprzeciwiaiących głoſach wpodwoieniu Poſłów, gdy myśl y układ dawno uknowany, teraz doyrzały do ſkutku przyprowadzony w małey cząſtce tak pierwſzych, iak powtornych Poſłów znayduiących ſię y tych opponuiących, a nieſłuchanych, zatłumionych tak łatwo przeſzedł, że Formalnosć (żadną Maſką nie obronioną) pokrzywdził, Prawa pogwalcił. Co Poſeł czuie mówic zabronił, Inſtrukcye Narodu uchylił, kardynalne Prawa, nad ktòremi y ſtanowionemi, wkrotce znoſzonemi, y znowu ledwie utrzymanemi, ledwie oblatowanemi, tak że wiele czasu prożno upłynelo, przeiſtoczył. W nobilitowaniu wielu nie potrzebuiących tego, wykupienia Dyplomatów, kondycyi dopełnienia nie maiących ſpoſobu; (iak dalſzy czas pokaże ſkutek prożny) zatym wyrzekaiących ſię poźniey piſmami, tey łaſki tego Dobrodzieyſtwa Seymu, wieleż czaſu upłyneło? Rownie w inſzych materyach nie wſpominam, bo oczywiście widzieć ſię daie. że czas ten upatrzony, na wſzyſtko widoczne przyſpoſabiaiący ſię, ciemną powłoką cały Kray Polſki przywlekaiący, przytłumił czaſy y pory Seymowe pogodne do zaradzenia wſpolnie pomyślnie z Opatrzności Boſkiey zdarzone, by nakoniec wolność, Prerogatywy, ſwobody zniſzczył, a jarzmo niewoli włożył. Do czego zakróy na Seſsyi Seymowey w Dniu Dzieſiątym Marca w Gazecie Numero Dwadzieścia jeden wypiſany wygodnie pomogł przy uchyleniu Konſtytucyi Tyſiącznego, Siedmſetnego, *Sześcdzieſiątego* Oſmego Roku, aby ſpoſób decydowania Projektów dawniey przez kategorye, przez Punkta, przez Peryody, przez ſłowa w Seymach używany, teraz iako nie doſkonały y ſzkodliwy porządkowi y poſpiechowi w Obradach mieyſca nazawſze nie miał. Ktoż te Prawo ſtanowił na ten czas? Wſzakże Poſłowie tamtego Seymu iak y teraźnieyſzego

iuż

już podwoionego, ktòrzy pod Dniem Piątym Januarij Tysiącznego, Siedmsetnego Dziewiędziesiątego, Pierwsze-„gó w punktach Cztery y Siedm, pod Tytułem: „Uroczyste „zaręczenie porządku w Izbie na Seymie teraźnieyszym„ u-stanowili. „Projekta drukowane Posłòm rozdane po trzy-„dniowey Deliberacyi przez Punkta decydowane bydź po-„winny. „ Sami sobie nakazali, na siebię samych powinność włożyli. Wszak y nad temi y innemi wielo okolicznościami czas pożądany, do ratunku Oyczyzny poświęcony kilkadniową zabrał porę na stanowienie czego, przeistoczenie y uchylenie rownie droższy nad wszystko samemu Bogu rowniaiący się, Czas nie potrzebnie trawił się, maiątki niszczył, przy Prawie y słuszności obstaiącym zdrowie y życie skracał, o czym w Księgach Praw stanowionych y one uchylanych, czuły na wszystko y stratę czasu każdy doczytać się y dociekać może nie mniey w Dyaryuszach. Zadna Sessya nie była bez tego narzekania Narod cały utyskiwał oczekuiąc nowych Praw zbawiennych w iedności, y przyzwoitości uknowanych na mieysce dawnych zniesionych, uchylonych, a nicht się nie odważył innę podać ustawy, nikomu nie dano spieszyć się, poki nie doyrzała Powaga Epóki w Dniu Trzecim Maja wiekom podaney, od kilkunastu Miesięcy knowaney, do Krajów Danij, Szwecyi podobney, od Rossya z Przestrogą Polakóm wystawioney, w brew Prawu pod Dniem Dwudziestym Siodmym Septembris Tysiąc, Siedmset, Dziewiędziesiątego Roku zapadłemu wypadłey, które względem Wyboru Następcy do Trónu bez Sukcessyi dla wybadania woli Narodu swoią miało treść y maxymę, nie gwałtowności. Mówię ieżeli dobrey Epoki to powszechnie, ieżeli słodkiey to zgodnie, ieżeli rozważaney to uniwersalnie y iednomyślnie, ieżeli korzyść całemu Narodowi obiecuiącey to od wszystkich bez rozdwoienia przyiętey, ieżeli ogolnie w Stanach Seymuiących akceptowaney, a zatym całemu Kra-

ióWI

jowi miłey, to bez pomocy innych Kondycyi ludzi; A że tak nie ieſt, owſzem opacznie, o czym obrażaną Publiczność wſzyſtkie Gazety uwiadamiaią. Naród trwożą, więcey mnie temiż nowinami uwiadomionego, w niezmazanym harakterze, aż do Peryodu Seymu zoſtaiącego Poſła, chcącego przez miłość wolney dotąd Oyczyzny, obowiązanego przez Urzędowanie mowic co czuię, com powinien reprezentata przyniewalaią. Mowię więc y naydalſzey potomności zoſtawione mieć pragnę te świadectwo, żem ſię proteſtował. Mówię nie iak burzyciel ſpokoynoności, bo o dobro Publiczne wſzyſtkie mòwy y wyrazy moie w Seymie, w Dyaryuſzach umieſzczane dadzą świadectwo prawdzie, rzetelności, y niedependencyi od nikogo, tylko od właſnego przekonania mego, przeto żadna chęć do podłego poſtępku, przyſtępu do moiey myśli nie ma z drugiey ſtrony na śmierć bez trwogi patrzę, a gdyby ta w Oſobie moiey potrzebną bydź miała Oyczyznie, śmierci pragnę, lecz mówię iako ucharakteryzowany od wſpoł Braci Woiewodztwa mego Inſtrukcyą Poſeł w Punktach Trzecim y Czwartym nakazuiącey wyraźnie dokładnie oppozycyą Manifeſtem y oney ogłoſzenie dla Publiczney wiadomości Kraju przeciwko iakiey myśli y urządzeniu Sukceſsyi, ktorey Inſtrukcyi prawideł od początku Seymu do końca trzymaiąc ſię, od Egoizmu zawſze daleki, właſnego przekonania tłumacz, rozkazów poſłuſzny wykonywacz, Rekoymią ſerc Obywatelſkich zaręczony, tym więcey gwałtownościami publiczne donoſzonemi wſzyſtkich zakończia przerażaiącemi pobudzony, ſpodziewaiąc ſię Jaśnie Oświeconych Jaśnie Wielmożnych Kollegów, rownie Inſtrukcyą obowiązanych, bliżey tym czuley tym czynnościom przytomnych rówue, lub wyżſze uwagi y zażalenia zanoſzących, które Ja z powinności poſłuſzeńſtwa zanoſzę y podpiſuię.

Legit Pobikrowſki.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0026221

DE LA
BIBLIOTHEQUE
DE MR LE PR
ALEXANDRE
LUBOMIRSKI